

זהר הקדוש

עם ביאור
הפטר והפסוק

פרשת אחרי • תחילת העבודה תהיה ביראה

אחר שביאר רבי יצחק שאף שבעניני העולם צריך ביותר ליראה, אך בעניני שמים אחר שנכנס לשער היראה יעשה הכל בשמחה, חזר ומסיק ומסיק דבריו שאחר עבודת היראה בשלימות יזכה מאליו לעבוד את ה' בשמחה.

ולכן, לכתר - אחר שזכה ליכנס בשער היראה, ישתכח בר נש דיעביד בחדוותא פקודי אורייתא - יזכה האדם לקיים בשמחה את כל מצוות התורה, דכתיב - כמו שכתוב, 'עבדו את יהוה בשמחה' - ויזכה לשלימות עבודת השם יתברך בשמחה ובאהבה גמורה בלב.

אחר שביאר רבי יצחק פסוקים אלו בדרך הפשוט, יביא עתה דברי רבי אבא שדורשם בדרך הסוד, ויבאר שעבודת היראה היא בחינת המלכות שהיא השער לעבודת ה' שהוא הזעיר אנפין, וכשעובד אותו יתברך במידת היראה השייכת למלכות, זוכה לייחד קודשא בריך היא ושכינתיה.

רבי אבא אמר מה שכתוב 'עבדו את יהוה ביראה', רזא דמלה הוא - סוד הדבר הוא, כי צריך להבין מה שכתוב 'עבדו את יהוה ביראה', מה יראה הכא - מה ענין היראה כאן, ועל איזו מידה היא רומזת, אלא כמה דאוקימנא - אלא כמו שביארנו שרומזת על המלכות, דכתיב, 'יראת יהוה ראשית דעת' - דהיינו המלכות הנקראת יראת ה', היא הראשית והפתח למטה למעלה לבוא אל הזעיר אנפין הנקרא דעת, וכתוב גם כן, 'ראשית חכמה יראת יהוה' - ששם נתבאר שגם ראשית החכמה מטה למעלה מתחילה מהמלכות הנקראת 'יראת הויה', ומבאר מה נקרא 'יראת יהוה', קודשא בריך הוא הוא הכי אקרי - הקדוש ברוך הוא שהוא הזעיר אנפין, נקרא 'יראת הויה' בעת שהמלכות מתייחדת עימו, והכוונה כשעובד אותו יתברך במידת היראה השייכת למלכות, זוכה לייחד קודשא בריך היא ושכינתיה, ואז נקראים 'יראת הויה'.

אחר שביאר רבי אבא ששעבוד אותו יתברך במידת היראה השייכת למלכות, זוכה לייחד קודשא בריך היא ושכינתיה, מוסיף רבי אלעזר על דבריו שתחילת המדרגות בעבודה היא רק על ידי היראה שהיא במלכות שבה תחילת העליה ממטה למעלה.

רבי אלעזר אמר - ומוסיף על דברי רבי אבא, ואומר מה שכתוב 'עבדו את יהוה ביראה', בא הורות מאן דבְּעֵי לְמַעַבְד פּוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּה - שמי שרוצה לעשות עבודת בוראו ולקיים 'עבדו את ה', מאן אתר שארי -

מאיזה מקום ובחינה יתחיל העבודה הזאת, ובאן אתר זכונן פולחנא ליחדא שְמֵא דְמֵאֲרִיָּה - ובאיזה מקום ובחינה עליונה יכוון את עבודתו כדי לייחד בה את שם בוראו, הדר ואמר ביראה - כי ביראה היא תחילת המדרגות, מתמא לעילא - שבה מתחילין לעלות ממטה למעלה, כי המלכות היא העומדת בתחתית עולם האצילות, וממנה יבוא אל המלך.

בא לבאר שנבד ואביהוא פגמו במידת המלכות הנקראת 'יראת ה' בעת שהקריבו אש זרה, ותחילה מקדים שתחילת העבודה צריכה להיות ביראת ה', אמנם עסק התורה עצמה צריכה להיות בשמחה.

רבי יצחק מקשה סתירה בין הפסוקים במקום אחד כתיב (תהלים ב יא), 'עבדו את יהוה ביראה וגילו ברעדה', ובמקום אחר כתיב (שם ק ב), 'עבדו את יהוה בשמחה באו לפניו ברגלים'.

'אחרי מות שני בני אהרן' - כדי לפרש פסוק זה, רבי יצחק פתח - התחיל לפרש מה שכתוב, 'עבדו את יהוה ביראה וגילו ברעדה', שכאן נאמר בפסוק שעבודת השם צריכה שתהא מתוך יראה ורעדה. וכתוב - במקום אחר, 'עבדו את יהוה בשמחה באו לפניו ברגלים', הני קראי קשיין אהדדי - מקראות אלו סותרים זה את זה, שכאן אומר לעבוד את הבורא ביראה ורעדה, וכאן אומר בשמחה ורגלים.

אחר שהקשה רבי יצחק מה היא העבודה הרצויה, עבודת היראה או עבודת השמחה, יתיר עתה שהשער והפתח לכל העבודות הוא היראה.

אלא הכי תאנא - אלא כך למדנו, 'עבדו את יהוה ביראה', כלומר, תחילת העבודה להשם יתברך צריכה להיות מתוך יראה, דכל פולחנא דבְּעֵי בר נש למפלח קמי מאריה - כי בכל עבודה שרוצה האדם לעבוד לפני קונו, בקדמיתא בעי יראה, לדחלא מניה - בתחילה צריך לעשותה ביראה, לירא מפניו, והיא הפתח והשער ליכנס לעבודת הבורא.

אחר שביאר רבי יצחק שהשער והפתח לכל העבודות הוא היראה, ממשיך עתה לומר שאחר כך יזכה גם לשמחה השלימה.

ובגין דחלא דמאריה - ובשביל השתדלותו ביראת קונו, יזכה למעלה יותר שהיא האהבה, ואז ישתכח לכתר דיעביד בחדוותא פקודי אורייתא - ימצא אחר כך שיבוא לעשות ולקיים מצוות השם יתברך בשמחה, ועל דא פתיב - ובגלל זה נאמר, 'מה יהוה אלהיך שואל מעמך פי אם ליראה', כי הגם שיש הרבה מצוות מלבד היראה, אלא מפני שהיראה היא פתח הכל ועל ידה ימשכו לקיים כל המצוות, לכן ציוה עליה תחילה.

אחר שביאר רבי יצחק שעל ידי היראה יזכה לשמחה, מוסיף על דבריו שאף שבעניני העולם צריך ביותר ליראה, אך בעניני שמים אחר שנכנס לשער היראה יעשה הכל בשמחה.

ומה שכתוב אחר כך 'וגילו ברעדה' - הכוונה היא, כמאמר חז"ל 'דאסיר ליה לבר נש למחדי יתיר בעלמא דין' - שאסור לו לאדם לשמוח ביותר בעולם הזה, אמנם הוא במלי דעלמא - זה אמור דווקא בעניני העולם הזה, שבהם אין ראוי השמחה יתירה, רק צריך להרגיל את עצמו להיות ברעדה מיום הדין, ובכך ימשך לעבודתו יתברך, אבל במלי דאורייתא ובפקודי דאורייתא - אבל בדברי תורה ובמצוות התורה, בעי למחדי - צריך האדם לשמוח-

'אחרי מות שני בני אהרן'. רבי יצחק פתח (תהלים ב יא) 'עבדו את יהוה ביראה וגילו ברעדה'. וכתוב (תהלים ק ב) 'עבדו את יהוה בשמחה באו לפניו ברגלים'. הני קראי קשיין אהדדי.

אלא הכי תאנא, 'עבדו את יהוה ביראה'. דכל פולחנא דבְּעֵי בר נש למפלח קמי מאריה, בקדמיתא בעי יראה, לדחלא מניה, ובגין דחלא דמאריה ישתכח לכתר דיעביד בחדוותא פקודי אורייתא. ועל דא פתיב (דברים י יב) 'מה יהוה אלהיך שואל מעמך פי אם ליראה'.

'וגילו ברעדה'. דאסיר ליה לבר נש למחדי יתיר בעלמא דין. האי במלי דעלמא, אבל במלי דאורייתא ובפקודי דאורייתא, בעי למחדי. לכתר, ישתכח בר נש דיעביד בחדוותא פקודי אורייתא. דכתיב, 'עבדו את יהוה בשמחה'.

רבי אבא אמר, 'עבדו את יהוה ביראה'. רזא דמלה הוא, 'עבדו את יהוה ביראה', מה יראה הכא. אלא כמה דאוקימנא, דכתיב (משלי א ז) 'יראת יהוה ראשית דעת', וכתוב (תהלים קיא י) 'ראשית חכמה יראת יהוה'. יראת יהוה, קודשא בריך הוא הוא הכי אקרי.

רבי אלעזר אמר, 'עבדו את יהוה ביראה', מאן דבְּעֵי לְמַעַבְד פּוֹלְחָנָא דְמֵאֲרִיָּה, מאן אתר שארי, ובאן אתר זכונן פולחנא ליחדא שְמֵא דְמֵאֲרִיָּה. הדר ואמר ביראה, ביראה הוא שירותא, מתמא לעילא.

אחר שביאר רבי אלעזר שתחילת המדרגות בעבודה היא רק על ידי היראה שהיא במלכות, חוזר עתה וזוהר למה שהתחיל בו בענין מיתת נדב ואביהוא, ויבאר שבא להזהיר הכהנים העוסקים בעבודה שיהיו כבכוד המלכות ובעבודת ביראה שבה.

תא חזי מה פתיב הקא - בוא וראה מה שכתוב כאן, אחר מות שני

בני אהרן, ולבקר דבר אל אהרן אחיד ואל יבא עת אל הקדש וגו', ואחר כך נאמר 'בזאת יבא אהרן' - מה ענין 'אחרי מות' אל 'בזאת יבא אהרן' ומשיב אלא מפאן - אלא מכאן, ממיתת בני אהרן שמתו על שלא נזהרו בכבוד המלכות, שירותא לאזהרא לכהני - הוא התחלה להזהיר את הכהנים העוסקים בתיוקן המלכות, כל מאן דבעיין לאזהרא פהאי זאת - כל מי שהוא רוצה להזהר בעבודת ותיוקן המלכות הנקראת 'זאת', צריך להזהר לעבדה ביראה ומורא, ודא היא יראת יהוה - וזו היא המלכות שנקראת יראת הויה, כי מיתת בני אהרן היתה משום שלא נזהרו בכבוד המלכות, ונכנסו אל הקודש שלא בזמן הראוי ובכך גרמו אחיזת הקליפות בקודש.

אחר שביאר ענין מיתת נדב ואביהוא על שלא נזהרו בכבוד המלכות לעבדה בשלימות הראויה, יבאר עתה בפרטות מהו חטאו ובאיזה מקום פגמו.

ולצורך הבנת הענין צריך להקדים הקדמה קצרה עפ"י דברי חז"ל והאר"ל בענין חטאם: כתיב: 'ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתו ויתנו כהן אש וישמו עליה קטרט ויקריבו לפני יהוה אש זרה אשר לא צוה אתם, ומצא אש מלפני יהוה ונתאכל אותם וימתו לפני יהוה'. ומבואר בחז"ל שהטעם על מיתתם היה על שהקריבו קטורת אש זרה, ועל שנטלו שררה בחיי אביהם אהרן הכהן, ועל שהורו הלכה בפני משה רבם, והנה על פי סוד, כל אלו הדברים הנזכרים בחז"ל ורומזים שנדב ואביהוא רצו בכוננתם הטהורה לתקן המלכות על ידי הקטרת הקטורת שהוא המשכת מוחין דבינה, וזה היה שייך למדרגתם הגדולה שהיו שייכים לנצח הוד דבינה, אבל הקטרת הקטורת היה נחשב להם לפגם ולהקרבת אש זרה, כיון שבמוחין דבינה בלי שיתוף מוחין דחכמה שייך בהם אחיזת החיצונים, ולכן היו צריכים לשתף וליטול עצה עם אהרן אביהם שהוא כהן גדול שבמדרגת מוחין דאבא, ועל שהקריבו מדעת עצמם ונטלו שררה בחיי אביהם נאחזו בהם החיצונים הנקראים אש זרה בעת הקרבנות ולכן מתו, ובוה תבין מאמר זוהר שפנינו.

דבר אחר - פירוש אחר על מה דכתיב 'אחרי מות שני בני אהרן, רבי יוסי אמר, אחרי מות נדב ואביהוא מפעי ליה - היה לו לומר אחרי מות נדב ואביהוא, מאי טעמא שני בני אהרן - מה הטעם שינה הלשון ואמר 'בני אהרן, והא ידעי דבנוי הוין - והרי ידוע שהם היו בניו.

אחר שהקשה רבי יוסי מהו הלשון 'אחרי מות שני בני אהרן', ולמה לא אמר רק שמתם, יתרץ עתה שנדב ואביהוא היה שנטלו שררה לעצמם בחיי אביהם, ובפנימיות הכוונה

שרצו לתקן המלכות רק עם בחינתם שהיא מוחין דאימא, בלא בחינת אביהם שבמוחין דאבא ולכן נאחזו בהם החיצונים.

אלא הכי תאנא - אלא כך שנינו, דעד פאן לאו ברשותיהו קיימי, אלא ברשותא דאבוהון - שעד עתה לא היו עומדים ברשותם, אלא היו ברשות

אביהם שהרי אביהם קיים, והיה להם לצרף בהקטרת הקטורת את מדרגת אהרן אביהם שהוא מוחין דאבא, והם לא עשו כן אלא הקטירו מדעת עצמם שהוא מוחין דאימא ורצו לתקן בכך את המלכות, ובגין כך - ובשביל כך נאמר, 'בקרבתם לפני יהוה וימתו, דאינון דחקו שעתא בחיי דאבוהון - שהם דחקו השעה בחיי אביהם להקטיר הקטורת רק עם בחינתם שהיא מוחין דאימא, ולא היה להם ליקח שררה בחיי ולהקטיר לבד הקטורת, וכלא הוה - והכל היה, דהיינו כל מה שאמרו חז"ל שחטאו, הכל היה בהם, בגין ההוא חובא דעבדו - ונענשו בעבור אותו הפגם ועוון שעשו, דכתיב 'פהקריבם אש זרה' - שהקרבנות תחשב 'אש זרה' בכך שהמשיכו המוחין דאימא בלא מוחין דאבא, ולכן נאחזו בהם החיצונים הנקראים 'אש זרה' ומתו.

על פי מה שביאר שביאר רבי יוסי שנדב ואביהוא פגמו בכך שהמשיכו המוחין דאימא בלא מוחין דאבא ולכן נאחזו בהם החיצונים הנקראים 'אש זרה' ומתו, יבאר עתה שאף שבמעשה הקטורת כוונתו ליהוד עליון לפני ה', עם כל זאת נגרם במעשיהם אחיזת החיצונים הנקראים 'אש זרה', היות שלא עשו התיוקן כראוי.

דתניא פאתר חד פתיב 'פהקריבם אש זרה' - שלמדו במקום אחד

וסיבת מיתתם היתה היות שהקריבו 'אש זרה', ובאתר חד פתיב 'בקרבתם לפני יהוה' - ובמקום אחר נאמר שמתו היות שנכנסו לפני ולפנים בחיי אביהם בלא שהיו ראויים לכך, והאי והאי הוה - וזה וזה היה, שעל ידי שהקריבו הקטורת רק עם בחינתם שהם מוחין דאימא ולא שיתפו את אביהם, והיינו שהיה ללא בחינתו שהיא מוחין דאבא, ולכן נאחזו בהם החיצונים הנקראים 'אש זרה' ומתו.

אחר שביאר רבי יוסי השינוי בפסוקים שבמקום אחד אומר שהיה 'אש זרה', ובמקום אחר אומר 'בקרבתם לפני ה', ומבאר ששניהם היה בהם שאף שבמעשה הקטורת כוונתו ליהוד עליון לפני ה', עם כל זאת נגרם במעשיהם אחיזת החיצונים הנקראים 'אש זרה', חוזר עתה לתרץ הקושיא למה כתב בני אהרן ולא רק את שמותם.

ובגין כך פתיב הקא - ובשביל זה כתוב כאן דווקא 'בני אהרן' להורות שזה היה פגמם שדחקו השעה, שעדיין נחשבו רק לבני אהרן ולא היה להם ליטול שררה בחיי ולהקטיר הקטורת בלי מוחין דאבא שהם בחינתו, וכתיב 'בקרבתם לפני יהוה וימתו', מפני שלא שיתפו אביהם עימם, ובכך גרמו שיאחזו בהם החיצונים ולכן מתו.

נפשי צמאה לדעת כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 ארה"ב: 0054-437 (718) | אירופה: 0176-8806-20-44 להשיג בחנויות הספרים המובחרות